

Redaktionens förord

Thomas Taro Lennerfors
Martin Eriksson
Andreas Linderoth

Vi har härmed nöjet att presentera ett nytt nummer av *Forum navale*, Sjöhistoriska Samfundets tidskrift som har som syfte att "bidraga till utforskandet av sjöhistorien, i första hand den svenska, i alla dess sammanhang och former". Trots att världen präglades av Coronapandemin under 2020 har utforskandet av sjöhistorien fortsatt.

Detta nummer av *Forum navale* består av en *vetenskaplig artikel* som har genomgått oberoende sakkunniggranskning av åtminstone två anonyma granskare. Yrjö Kaukiainens artikel handlar om det vrak som upptäcktes på 1950-talet utanför ön Borstö i det yttre havsbandet av Finska Skärgårdshavet. Detta vrak troddes tidigare vara *St. Mikael*, men i den här artikeln ifrågasätts detta, och istället diskuteras vilket skepp det skulle kunna vara som ligger utanför Borstö.

Artikeln följs av tre populärvetenskapliga *essäer* som har genomgått redaktionell granskning. I den första essän diskuterar Ingvar Svanberg förekomsten av djur ombord på fartyg i den maritima kulturhistorien, som sällskap, levande proviant, handelsvaror, och diplomatiska gåvor. Den andra essän är skriven av Per Forsberg har till syfte att belysa villkoren för matroserna, jungmännen och skeppsgossarna på Ostindiska kompaniets skepp. Den tredje essän skriven av Inge-Björn Mossige-Norheim och Cecilia Åse fokuserar på *U 137* som gick på grund i Gåsefjärden utanför Karlskrona, från ett matperspektiv. Varför var "den bästa kocken" på flottbasen i Baltijsk ombord på *U 137*, och vad serverades kapten Gusjtjin ombord på *HMS Västervik*?

Sjöhistoriska Samfundet delar varje år ut ett forskarpris till "forskare, svensk eller utländsk, som med sitt vetenskapliga arbete utvecklar kunskapen om svensk maritim historia eller angränsande ämnen." Priset är instiftat till minne av den svenske historikern Jan Glete (1947–2009), styrelseledamot i Samfundet och en av världens främsta specialister på de

europiska örlogsflottorna under tidigmodern tid. År 2020 gick priset till Hanna Hagmark, chef för Ålands Sjöfartsmuseum, som belönas "för sina pionjärinsatser i forskningen om sjömanshustrun, exempelvis i boken *Avsked och återseende. Sjömanshustruns liv under 1900-talet* (2008), och för sitt arbete för att beforska och bevara Ålands maritima kulturarv."

På ett sent stadium av arbetet med detta nummer av *Forum navale* nåddes redaktionen av budet att den nederländske marinhistorikern Gijs Rommelse den 2 november 2020 hade gått bort vid blott 43 års ålder. Hans recension på sid 102 blev därmed det sista av en lång rad bidrag från hans produktiva penna – i föregående nummer kunde vi till exempel läsa en både lärd och underhållande essä om 1600-talets nederländska Sverigebild. Vi sörjer Gijs Rommelse som en världskänd utforskare av den tidigmoderna sjöhistorien och en betydelsefull medlem av *Forum navales* redaktionsråd.

Redaktionen (och styrelsen) rekommenderar som vanligt medlemmarna att besöka Samfundets webbplats (www.sjohistoriskasamfundet.se) där samtliga tidigare utgivna nummer av *Forum navale*, samt dess tidiga skrifter, finns att tillgå i fulltext.

I Forum navale skriftserie har under 2020 utkommit följande skrifter:

Hans Norman: *Sjöfärder i Österled. En resa i historien* (Stockholm: Balkong förlag, 2020). Ingår i *Forum navale* skriftserie som nr 68.

Arnshav, Mirja: *De små båtarna och den stora flykten: arkeologi i spåren av andra världskrigets baltiska flyktbåtar* (Lund: Nordic Academic Press, 2020). Ingår i *Forum navale* skriftserie som nr 69.

Malmberg, Gert: *Svenska Orient Linien. Rederiet som överlevde* (Göteborg: Breakwater Publishing, 2020). Ingår i *Forum navale* skriftserie som nr 70.